

Praktické náměty pro hledání nových, netradičních řešení problémů

„Tvořivost získává větší prostor vždycky jen v době krize, protože člověk je ze své podstaty líný a nemá rád změnu a společnosti usilují o stabilitu. Stabilní společnost má tendenci každého, kdo vymýšlí nějaké nepatřičné novinky, spíše vytěsnit, než ocenit. Jakmile ale společnost dospěje do stavu, kdy se dosavadní systém ukáže být neudržitelným a kdy nedokáže reagovat na nové skutečnosti, přichází čas pro tvořivá řešení. Nenajde-li se v ohrožené společnosti dostatečný tvořivý potenciál, hrozí jí zánik (přímý protiklad stvoření). I proto má úsilí o pěstování tvořivosti smysl.“

Pedagog JAMU Saša Pernica, in GYMNASION 5/2006 str. 107

Objevení inovace vyžaduje schopnost opustit stereotypy, uvolnit svou představivost a intuici a mnohdy si dovolit využít i humor. K tomu nám mohou pomoci některé vyzkoušené postupy, metody a techniky:

Náhodná slova: V této metodě použijeme jakýkoli časopis, knížku, slovník apod., ze kterého náhodně vybereme jedno slovo a hledáme vazbu (souvislost, propojení) mezi tímto slovem a našim tématem. Můžeme si vybrat takový časopis, který čtou naši klienti, tedy ti, kteří budou naši službu využívat.

Negativní využití: tato technika spočívá v hledání odpovědí na otázku, co můžeme udělat pro to, aby se náš produkt využíval méně nebo vůbec. Jak ho upravit, aby jej opravdu nikdo nechtěl a ani nemohl použít?

Rolestorming: jde o metodu, kdy každý vstoupíme do jiné role. Vybereme si nějakou postavu, třeba exotickou nebo fantastickou (indián, mořská panna,...) nebo klidně i svou babičku, a jsme-li v její kůži, zjišťujeme, jakým způsobem by ona náš produkt využívala, jak by jej komentovala, co by nám řekla nebo doporučila.

Myšlenkové mapy: termín Mind Maps pochází od kanadského psychologa Tony Buzana. Ten dospěl k názoru, že lidský mozek nepracuje lineárně (přímočaře), ale v asociacích, shlucích neboli trsech myšlenek. Navrhl grafický záznam, který dokáže propojovat práci obou mozkových hemisfér. Jde o kombinaci grafického vyjádření (obrázky, schémata, symboly, barvy) a verbálního (klíčová slova, myšlenky) vyjádření. Tím je spojena práce pravé i levé mozkové hemisféry. Začínáme tak, že do centra záznamové plochy napíšeme hlavní téma (problém k řešení). K němu se pak připisují a přikreslují nápady, myšlenky, asociace, přitom vznikají další shluky a objevují se nové nápady. Doporučuje se používat barvy, různorodé čáry, prostorové tvary, symboly, šipky, obrázky i ručně psaný text, pracovat spontánně, bez cenzury☺

Metoda 653: jde o metodu podobnou brainwritingu. Tuto metodu vytvořil expert na marketing Bernd Rohrbach. Šest lidí zpracovává jedno téma nebo hledá řešení na položenou otázku. Každý z nich dostane list papíru, na který během pěti minut napíše tři svoje nápady.

Po uplynutí zvoleného časového limitu každý svůj papír předá svému sousedovi. Ten si přečte uvedené nápady a připiše tři nové inspirované tím, co již na papíře je. Je možné uvedené nápady doplnit, rozšířit, kombinovat. Šestičlenný tým v krátké chvíli vytvoří 108 nápadů, z nichž některé bývají opravdu nové, netradiční.

Metoda Walta Disneyho: přiřadte si tři role: roli snílka, myslitele a realisty. Snílek má spoustu fantazie, je entuziastický a nechává svým myšlenkám volný průběh. Realista vždy zastává pragmaticko-praktické hledisko a ptá se, jak se dá myšlenka realizovat, jaké praktické kroky jsou nutné, jak jsou náročné a nákladné. Kritik hledá slabá místa a chyby. Je dobré dát nejprve prostor snílkům, až pak pustit ke slovu ty ostatní.

Šest myšlenkových klobouků: tato technika pochází od psychologa a lékaře Edwarda de Bono a používá se v řadě variant. Její podstatou je opět rozdělení a „vcítění se“ do přesně definovaných rolí, které jsou demonstrovány pomocí barev (případně barevných klobouků). Bílý klobouk symbolizuje informace, data, fakta, je věcný a neutrální. Červený klobouk zastupuje emoce, intuici a spoléhá na své pocity. Černý klobouk představuje problémy, těžkosti, nebezpečí, rizika. Žlutý klobouk je pozitivní a optimistický, odvážný a zdůrazňuje výhody a příležitosti. Zelený klobouk je symbolem kreativity. Hledá nápady, alternativy a možnosti. Modrý klobouk znamená přehled. Je zástupcem disciplíny, dodržování pravidel a stará se o to, aby navzájem fungovaly jednotlivé části projektu. Úkolem každého je vyjadřovat se k tématu nebo problému způsobem, který je jeho roli vlastní. Pokud se pohádáte, nevádí, konflikt „šesti klobouků“ často přináší nečekaná řešení.

Doporučená literatura:

Edward de Bono: autor pojmu laterální myšlení. Zavedl laterální myšlení jako metodu restrukturalizace a opouštění starých šablon a vytváření nových. Ve své knize Lateral Thinking (1970) vysvětluje své pojetí rozdílu mezi vertikálním myšlením (duševními operacemi, které probíhají v obou směrech na přímce mezi pojmy na nižší a vyšší úrovni) a laterálním myšlením (hledáním alternativních způsobů interpretace problému).

Daniel Pink: Úplně nová mysl - Proč budoucnost patří pravým hemisférám. Nakladatelství Ideál, 2008

Petr Žák: Kreativita a její rozvoj. Computer Press, 2004

John Adair: Efektivní inovace: Alfa Publishing, 2005

Doporučená literatura v angličtině:

Tina Seelig: In Genius: A Crash Course on Creativity

http://www.amazon.com/inGenius-A-Crash-Course-Creativity/dp/0062020706/ref=sr_1_1?ie=UTF8&qid=1371672692&sr=8-1&keywords=in+genius

Andrew Grant: Who killed creativity ...And How Do We Get It Back

http://www.amazon.com/Who-Killed-Creativity-And-Back/dp/1118232526/ref=sr_1_1?ie=UTF8&qid=1371672717&sr=8-1&keywords=who+killed+creativity

Austin Kleon: Steal like artist 10: Things Nobody Told You About Being Creative

http://www.amazon.com/Steal-Like-Artist-Things-Creative/dp/0761169253/ref=sr_1_1?ie=UTF8&qid=1371672730&sr=8-1&keywords=steal+like+an+artist

Alexander Osterwalder: Bussiness Model Generation: A Handbook for Visionaries, Game Changers, and Challengers

http://www.amazon.com/Business-Model-Generation-Visionaries-Challengers/dp/0470876417/ref=sr_1_1?ie=UTF8&qid=1371672756&sr=8-1&keywords=business+model+generation